

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра правового забезпечення безпеки бізнесу

ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО
ТА ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО /
ENVIRONMENTAL PROTECTION
LEGISLATION AND ENVIRONMENTAL LAW

ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY

Київ 2023

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автор: **О. А. Альонкін**, канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу ДТЕУ

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу 22 червня 2023, протокол № 10.

Рецензенти: **О. О. Палієнко**, завідувач кафедри дизайну та інжинірингу ДТЕУ, канд. техн. наук, доцент
В. М. Нікітенко, доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу ДТЕУ, канд. юрид. наук, доцент
Д. О. Черкасов, адвокат Адвокатського об'єднання «ЮРИМЕКС», PhD

**ПРИРОДООХОРОННЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО /
ENVIRONMENTAL PROTECTION LEGISLATION
AND ENVIRONMENTAL LAW**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» призначена для студентів магістратури ДТЕУ денної форми навчання галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій», освітньої програми «Землеустрій та кадастр».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-професійної програми підготовки магістрів ДТЕУ.

Програма дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» складається з розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» є надання здобувачам вищої освіти за освітнім ступенем магістр ґрунтовних теоретичних і прикладних знань про екологічне право та систему чинного природоохоронного законодавства і набуття навичок їх застосування на практиці щодо використання, охорони, відтворення природних ресурсів та формування еколого-правової свідомості особистості.

Завданням вивчення дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» є формування у здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістр цілісної уяви про екологічне право, як комплексну галузь права, що забезпечує екологічну безпеку; опрацювання природоохоронного законодавства та дослідження провідних інститутів екологічного права; засвоєння правових норм, які регулюють суспільні відносини у сфері природокористування та напрацювання навиків їх використання у правовому регулюванні екологічних відносин.

Предметом вивчення здобувачами вищої освіти за освітнім ступенем магістр дисципліни «Природоохоронне законодавство та екологічне право» є комплекс правовідносин (земельних, майнових, трудових, адміністративних та інших) які виникають у процесі використання, охорони, відтворення природних ресурсів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання

- основ конституційного права та його вплив на правове регулювання у державі;
- базові екологічні поняття: екосистема, біорізноманіття, екологічна рівновага;
- принципи економічного стимулювання природоохоронної діяльності;
- основи правового регулювання використання землі.

вміння

- критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою та суміжних галузей знань;
- розробляти і реалізовувати проекти у сфері геодезії та землеустрою, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів;
- удосконалювати та використовувати природоохоронне законодавство та екологічне право;
- застосовувати природоохоронне та екологічне законодавство для розв'язання задач у сфері геодезії та землеустрою

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Природоохоронне законодавство та екологічне право», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою «Землеустрій та кадастр» (ОС магістр):

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК01.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	1-4
ЗК04.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	5-14

ЗК06.	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	1-14
<i>Спеціальні компетентності за освітньою програмою</i>		
СК02.	Здатність критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою та суміжних галузей знань.	1-4
СК06.	Здатність розробляти і реалізовувати проекти у сфері геодезії та землеустрою, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.	5-14
СК10.	Здатність удосконалювати та використовувати природоохоронне законодавство та екологічне право.	1-14
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
РН08.	Розробляти і керувати проектами з урахуванням технологічних умов та вимог щодо управління виробництвом у сфері геодезії та землеустрою та з дотичних міждисциплінарних напрямів, з урахуванням економічних, соціальних, екологічних і правових аспектів; готувати технічні завдання, заявки на фінансування проектів, здійснювати планування робіт, планувати ресурси і керувати ними.	1-4
РН11.	Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.	5-14
РН14.	Критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою, дотичні міждисциплінарні проблеми.	1-14
РН 15.	РН15. Застосовувати природоохоронне та екологічне законодавство для розв'язання задач у сфері геодезії та землеустрою	1-14

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Екологічне право України, як комплексна галузь права, та екологічні права і обов'язки особи

Наукові засади формування екологічного права. Предмет, методи, об'єкти екологічного права. Джерела екологічного права. Поняття та система екологічного права. Принципи і функції екологічного права. Поняття та види екологічних прав особи. Обов'язки особи у галузі екології. Гарантії реалізації екологічних прав і обов'язків особи. Форми та способи захисту екологічних прав особи.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 27 [с.7-40, 109-129], 28 [с.11-13, 29-70], 29 [с.5-49], 31 [с.10-67].

Додатковий: 33 [с.323-327], 42 [с.136-141], 50 [с.155-156].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 2. Право власності на природні ресурси та право природокористування в Україні

Поняття й особливості права власності на природні ресурси. Форми права власності на природні ресурси. Суб'єкти та об'єкти права власності на природні ресурси. Зміст права власності на природні ресурси. Форми та способи забезпечення права власності на природні ресурси. Поняття, принципи та види права природокористування. Суб'єкти, об'єкти та зміст права природокористування. Підстави виникнення, зміни та припинення права природокористування.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 27 [с.41-60], 28 [с.14-16, 71-106], 29 [с.50-91].

Додатковий: 37 [с.338-343], 45 [с.113-129], 50 [с.155-156].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 3. Правові засади екологічного управління та економіко-правовий механізм у галузі екології України

Поняття, принципи, форми, види та способи здійснення екологічного управління. Система екологічного управління. Система органів екологічного управління та їхня компетенція. Функції екологічного управління. Поняття і склад економіко-правового механізму в галузі екології. Правові форми платежів (зборів) у галузі екології. Особливості формування фондів охорони навколишнього природного середовища. Правові засади екологічного стимулювання.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 27 [с.61-105, 130-146], 29 [с.92-167].

Додатковий: 32 [с.125-131], 38 [с.138-148], 47 [с.42-47], 50 [с.155-156].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 4. Юридична відповідальність як засіб реалізації екологічного права України

Поняття відповідальності в екологічному праві. Форми, види та зміст відповідальності за екологічні правопорушення. Підстави та умови виникнення відповідальності за порушення вимог екологічного законодавства. Правова характеристика екологічних правопорушень та їхня класифікація. Правові засади застосування дисциплінарної відповідальності за екологічні правопорушення. Особливості адміністративної відповідальності за екологічні правопорушення. Кримінальна відповідальність за порушення вимог екологічного законодавства. Особливості майнової (цивільно-правової) відповідальності за екологічні правопорушення.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 27 [с.285-307], 29 [с.168-187].

Додатковий: 36 [с.40-46], 48 [с.105-108], 50 [с.155-156].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 5. Правовий режим використання та охорони земель і надр в Україні

Земля як об'єкт еколого-правових відносин. Право землекористування та його види. Особливості управління і контролю в галузі використання та охорони земель. Правова охорона земель. Юридична відповідальність за порушення вимог земельного законодавства. Надра як об'єкт правового регулювання використання та охорони. Право надрокористування та його види. Особливості управління в галузі використання і охорони надр. Правова охорона надр. Відповідальність за порушення законодавства про надра.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 28 [с.14-16, 24-25, 71-106, 233-270], 30 [с.9-52], 31 [с.68-86, 108-121].

Додатковий: 50 [с.155-156], 52 [с. 91-97], 54 [с.41-48].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 6. Правовий режим використання, відтворення та охорони вод і лісів в Україні

Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони. Право водокористування та його види. Особливості управління і контролю в галузі використання, відтворення та охорони вод. Правова охорона вод. Юридична відповідальність за порушення вимог водного законодавства. Ліси як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони. Право лісокористування та його види. Особливості управління і контролю в галузі використання, відтворення та охорони лісів. Правова охорона, захист і відтворення лісів. Юридична відповідальність за порушення вимог лісового законодавства.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 28 [с.17-21, 109-195], 30 [с.53-90], 31 [с.87-107, 137-156].

Додатковий: 51 [с.57-62], 52 [с. 91-97], 54 [с.41-48].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 7. Правовий режим використання, відтворення та охорони рослинного і тваринного світу в Україні

Рослинний світ як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони. Право використання рослинного світу та його види. Правові засади управління і контролю в галузі використання, відтворення та охорони рослинного світу. Правова охорона і відтворення рослинного світу. Юридична відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ. Тваринний світ як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони. Право використання тваринного світу та його види. Правові засади управління і контролю в галузі використання, відтворення та охорони тваринного світу. Правова охорона тваринного світу. Юридична відповідальність за порушення законодавства про тваринний світ.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 28 [с.22-23, 200-229], 30 [с.91-119], 31 [с.122-136, 157-171].

Додатковий: 49 [с.172-182], 52 [с. 91-97], 54 [с.41-48].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 8. Правовий режим використання та охорони атмосферного повітря в Україні

Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання використання та охорони. Державне регулювання використання та охорони атмосферного повітря. Нормування в галузі охорони атмосферного повітря. Регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарних джерел. Регулювання діяльності, що впливає на погоду і клімат. Контроль і моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря. Правова охорона атмосферного повітря. Відповідальність за порушення законодавства про охорону атмосферного повітря.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 30 [с.120-137], 31 [с.172-183].

Додатковий: 50 [с.155-156], 52 [с. 91-97], 54 [с.41-48].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 9. Правовий режим використання та охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду в Україні

Поняття та юридичні ознаки природно-заповідного фонду, його місце в системі природоохоронного права. Види об'єктів та територій природно-заповідного фонду. Правові засади використання та охорони природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Правова організація формування та розвитку природно-заповідного фонду. Правові режими використання та охорони окремих територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості юридичної відповідальності за порушення режиму використання та охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 27 [с.147-157], 30 [с.138-168].

Додатковий: 52 [с. 91-97], 53 [с.115-122], 54 [с.41-48].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 10. Правовий режим рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон (територій, ресурсів) та курортів в Україні

Поняття, юридичні ознаки та види рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон, курортів та їх природних ресурсів. Правова організація формування та функціонування рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон, курортів та їх природних ресурсів. Право використання природних лікувальних ресурсів та факторів. Особливості правових режимів рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон, курортів та їх природних ресурсів. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства про рекреаційні, лікувально-оздоровчі зони, курорти та їх природні ресурси.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 27 [с.157-167], 30 [с.169-184].

Додатковий: 52 [с. 91-97], 53 [с.115-122], 54 [с.41-48].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 11. Правовий режим використання та охорони виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України

Виключна (морська) економічна зона та континентальний шельф як об'єкти правової охорони та використання. Правове регулювання використання та охорони природних багатств виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу. Особливості здійснення державного управління і контролю в межах виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства про виключну (морську) економічну зону та континентальний шельф.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 30 [с.185-194].

Додатковий: 50 [с.155-156], 51 [с.57-62], 52 [с. 91-97].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 12. Правове забезпечення екологічної безпеки України

Поняття екологічної безпеки як правової категорії. Правовідносини у сфері правового забезпечення екологічної безпеки. Об'єкти права екологічної безпеки. Суб'єкти правовідносин екологічної безпеки. Підстави виникнення, зміни чи припинення правовідносин із забезпечення екологічної безпеки. Механізм правового забезпечення екологічної безпеки. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій. Особливості забезпечення екологічної безпеки в умовах дії воєнного стану та у подальший час – період відбудови після завершення воєнних дій.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 27 [с.264-284], 28 [с.26-28, 273-313], 30 [с.195-217].

Додатковий: 35 [с.328-333], 39 [с.149-157], 44 [с.92-103].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 13. Міжнародне екологічне право

Поняття міжнародного екологічного права. Основні етапи становлення та розвитку міжнародного екологічного права. Поняття та

види принципів міжнародного екологічного права. Джерела міжнародного екологічного права. Інституційна система екологічного управління на міжнародному рівні. Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП). Напрямки діяльності ЮНЕСКО, ФАО, ВООЗ та інших міжнародних урядових організацій в екологічній сфері. Міжнародні неурядові організації у сфері охорони довкілля. Функції міжнародних установ в екологічній сфері.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 30 [с.218-247].

Додатковий: 40 [с.67-84], 46 [с.87-108], 43 [с.232-239], 52 [с. 91-97].

Інтернет-ресурси: 55-64.

Тема 14. Екологічне право Європейського Союзу

Поняття та предмет екологічного права ЄС. Основні етапи становлення та розвитку екологічного права ЄС. Поняття та види принципів екологічного права ЄС. Джерела екологічного права ЄС. Установчі договори як джерело екологічного права ЄС (акти первинного права). Норми вторинного права ЄС у сфері охорони навколишнього середовища. Нормативні акти, що встановлюють вимоги для конкретних видів господарської діяльності, які визначаються екологічно небезпечними. Нормативні акти, якими запроваджуються механізми охорони навколишнього середовища. Акти прецедентного права. Інституційна система екологічного управління на європейському рівні. Функції європейських установ в екологічній сфері.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти: 1-26.

Основний: 30 [с.248-275].

Додатковий: 34 [с.60-67], 41 [с.23-42], 52 [с. 91-97].

Інтернет-ресурси: 55-64.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 № 3852-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 № 132/94-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
6. Водний кодекс України : Закон України від 06.06.1995 № 213/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
7. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
8. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
9. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
10. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
11. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
12. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
13. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.
14. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>.
15. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16.10.1992 № 2707-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>.
16. Про виключну (морську) економічну зону України : Закон України від 16.05.1995 № 162/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
17. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>.
18. Про рослинний світ : Закон України від 09.04.1999 № 591-XIV. URL :

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>.
19. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13.07.2000 № 1908-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14#Text>.
 20. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 № 2026-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>.
 21. Про тваринний світ : Закон України від 13.12.2001 № 2894-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>.
 22. Про Червону книгу України : Закон України від 07.02.2002 № 3055-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text>.
 23. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 № 962-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>.
 24. Про екологічний аудит : Закон України від 24.06.2004 № 1862-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15#Text>.
 25. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
 26. Про управління відходами : Закон України від 20.06.2022 № 2320-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>.

Основний

27. *Екологічне право України: курс лекцій. / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Каракаша І. І. Одеса : НУ «Одеська юридична академія». 2020. 321 с.*
28. *Екологічне право : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О. 2020. 318 с.*
29. *Екологічне право України. Загальна частина : підручник / М. В. Краснова, Ю. А. Краснова. Київ : ВПЦ «Київський університет». 2021. 190 с.*
30. *Екологічне право України. Спеціальна та Особлива частини: підручник / Краснова М. В., Краснова Ю. А. Київ: НУБіП України. 2023. 278 с.*
31. *Екологічне право у схемах та визначеннях : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2022. 188 с.*

Додатковий

32. Васильчук Л. Б., Фрідманський Р. М. Правове регулювання екологічної мережі в Україні. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Розділ 2. Конституційне право; муніципальне право. 2024. № 2. С. 125-131.
33. Денисенко К. В. Проблеми реалізації права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в умовах воєнного стану. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Розділ 6. Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право. 2024. № 1. С. 323-327.
34. Дишлик В. Р. Ефективність екологічного оподаткування з акцентом на викиди CO₂: аналіз досвіду країн ЄС і перспективи для України. Науково-практичний журнал «Збалансоване природокористування». 2024. № 1.

С. 60-67.

35. Ільків Н. В. Стан та перспективи правового регулювання діджиталізації участі громадськості в охороні довкілля. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Розділ 6. Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право. 2024. № 1. С. 328-333.
36. Коритко Л. Я., Кучера А. М. Порухення екологічних прав людини в Україні в період воєнного стану (на прикладі Каховської катастрофи). Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. Випуск 81: частина 1. 2024. С. 40-46.
37. Носік В. В. Правові проблеми виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Розділ 6. Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право. 2024. № 1. С. 338-343.
38. Тараненко С. М. Правові інструменти відшкодування збитків завданих довкіллю, внаслідок військової агресії росії проти України. Правова держава. Екологічне право. № 53. 2024. С. 138-148.
39. Толкаченко О. В. Розвиток сталого сільського господарства та забезпечення екологічної безпеки в процесі здійснення сільськогосподарської діяльності. Правова держава. Екологічне право. № 53. 2024. С. 149-157.
40. Barritt E. The Aarhus Convention and the Latent Right to a Healthy Environment. *Journal of Environmental Law*, Volume 36, Issue 1, March 2024, Pages 67-84.
41. Kulovesi K., Oberthür S., Van Asselt H., Savaresi A. The European Climate Law: Strengthening EU Procedural Climate Governance? *Journal of Environmental Law*, Volume 36, Issue 1, March 2024, Pages 23-42.
42. Антонюк У. В. Правові аспекти доступу до екологічної інформації в умовах воєнного стану. Київський часопис права. 2023. № 1. С. 136-141.
43. Павко, Я. А. Роль Організації Об'єднаних Націй у міжнародно-правовій охороні клімату. Київський часопис права. 2023. № 4. С. 232-239.
44. Шеховцов В. В., Статівка О. О. Організаційно-правові механізми забезпечення екологічної безпеки в енергетичному секторі України. Правова держава. Екологічне право. № 52. 2023. С. 92-103.
45. Борщевська О.М. Публічно-правові та приватноправові аспекти визначення дефініції «екоцид» під час військової агресії. Правова держава. Екологічне право. № 49. 2023. С. 113-129.
46. Rodgers C., Kendall H. Implementing Landscape-scale Environmental Management: Landscape Enterprise Networks. *Journal of Environmental Law*, Volume 35, Issue 1, March 2023, Pages 87-108.
47. Антонюк У. В. Захист екологічних прав в Україні в умовах військової агресії. Право та державне управління. 2022. № 3. С. 42-47.
48. Казанчук І. Д. Гарантії реалізації прав громадян в природоохоронній сфері в контексті положень адміністративного законодавства України //

Стан та перспективи розвитку адміністративного права України : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. інтернет конф. (м. Одеса, 28 жовт. 2022 р.) / МВС України, Одес. держ. ун-т внутр. справ, Каф. адмін. права та адмін. процесу. Одеса: ОДУВС, 2022. С. 105-108.

49. Казанчук І. Д. Щодо вдосконалення організаційно-правового регулювання відносин у сфері охорони та використання тваринного світу і протидії браконьєрству в період воєнного стану в Україні. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2022. № 2 (97). С. 172-182.
50. Кирєєва І. В. Екологізація економіки як складова економічної безпеки. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. ХІ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 9 груд. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця, 2022. С. 155-156.
51. Пащенко О. М., Гоштинар С. Л. Міжнародно-правові засади гарантування водної безпеки під час воєнних конфліктів. Науково-практичний журнал «Екологічне право». 2022. Випуск 3-4. С. 57-62.
52. Підгородинська Ю. І. Підходи до забезпечення дотримання міжнародних договорів про охорону навколишнього середовища: між сприянням та примусом. Правова держава. Екологічне право. № 47. 2022. С. 91-97.
53. Савчук, Т. В., Накладюк, Н. М. Система екологічного менеджменту: особливості впровадження українськими компаніями. Наукові записки Львівського університету бізнесу і права. 2022. Випуск 35. С. 115-122.
54. Толкаченко О. В. Визначення понять «біосферний заповідник» і «біосферний резерват» за законодавством України. Правова держава. Екологічне право. № 45. 2022. С. 41-48.

Інтернет-ресурси

55. <http://zakon.rada.gov.ua> – Офіційний портал Верховної Ради України.
56. <http://www.president.gov.ua> – Веб-сайт офіційного представництва Президента України.
57. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
58. <https://www.me.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.
59. <https://supreme.court.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Верховного Суду.
60. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Офіційний веб-сайт інформаційно-правової бази «Єдиний державний реєстр судових рішень».
61. <http://www.pravo.org.ua> – Сайт Центру політико-правових реформ.
62. <http://www.nbuv.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
63. <http://nplu.org> – Сайт Національної парламентської бібліотеки України.
64. <http://www.gntb.gov.ua/ua> – Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України.

*** Курсивом виділено джерела, що є у бібліотеці ДТЕУ.**

6. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ «Природоохоронне законодавство та екологічне право»

Погоджено
В. о. завідувача кафедри правового
забезпечення безпеки бізнесу
_____ Руслан МЕЛЬНИЧЕНКО

« ____ » _____ 2023 р.

Погоджено
Зав. кафедри дизайну та інжинірингу
_____ Олена ПАЛІЄНКО

« ____ » _____ 2023 р.

Погоджено
Гарант освітньої програми
«Землеустрій та кадастр»

_____ Олександр Гладкий

« ____ » _____ 2023 р.

Погоджено

« ____ » _____ 2023 р.